

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 38

2025 m. liepa

DUST PROJEKTAS: KAIP DANIJĄ, LIETUVĄ IR DAR 8 ŠALYS KURIA TEISINGESNĘ TVARUMO ATEITĮ

Klimato krizė, energetiniai iššūkiai, auganti socialinė nelygybė – visa tai ne teorinės problemos, o realybė, su kuria susiduria kiekvienas Europos miestas ir regionas. Tačiau kaip užtikrinti, kad tvarumo pertvarka būtų ne tik ekologiška, bet ir teisinga? Ne tik efektyvi, bet ir demokratiška? Į šiuos klausimus atsakymų ieško ambicingas europinis projektas DUST (Democratising Just Sustainability Transitions), kuriame dalyvauja ir Lietuva, ir Danija, ir dar aštuonios ES valstybės.

Kodėl projektas vadinasi DUST?

Projekto pavadinimas DUST yra trumpinys iš anglų kalbos:

Democratising
Just
Sustainability
Transitions

Tai reiškia: „Demokratizuoti teisingas tvarumo permainas“ – t. y. padaryti, kad aplinkosaugos ir klimato pertvarkos vyktų teisingai, įtraukiant visus gyventojus. Tačiau „dust“ (angliškai – dulkės) turi ir gilesnę simbolinę reikšmę: Dulkės – tai, kas dažnai nematoma, bet visur esama. Kaip ir žmonės, kurių balsai sprendimuose per dažnai lieka neišgirsti – mažesni miesteliai, vyresni žmonės, darbininkai, jaunimas. DUST projektas siekia tuos „nematomus“ paversti matomais.

Ką daro DUST projektas ir kodėl tai svarbu?

DUST – tai tarptautinis projektas, kuriame dalyvauja įvairios šalys, tarp jų ir Lietuva bei Danija. Jo pagrindinis tikslas – padėti paprastiems žmonėms aktyviau dalyvauti priimanant svarbius sprendimus, susijusius su gamtos apsauga, klimato kaita, energija ar regiono vystymu. Projekto kūrėjai nori, kad ne tik politikai ar verslo atstovai spręstų, kaip tvarkyti mūsų miestus ir kaimus, bet kad kiekvienas gyventojas – ir jaunas, ir senas – turėtų galimybę pasakyti savo nuomonę. Kad sprendimai būtų priimami ne „viršuje“, o kartu su žmonėmis. Tam vyksta specialūs bandymai (vadinami „gyvaisiais eksperimentais“) aštuoniuose Europos regionuose – nuo Lenkijos ir Bulgarijos iki Švedijos ir Vokietijos. Kai kur tai mažesni miestai, kai kur – pramoniniai regionai ar kaimo vietovės. Ten renkasi vietiniai žmonės, kalbasi su specialistais, diskutuoja apie tai, kokios ateities jie nori – ir kaip ją pasiekti. Kad būtų galima suprasti, kas veikia geriausiai, naudojami įvairūs būdai: apklausos, grupiniai pokalbiai, susitikimai su savivaldybių atstovais, net specialios kūrybinės dirbtuvės, kur žmonės pasitelkia vaizduotę ir kalba apie savo lūkesčius ateičiai. Visa tai padeda suprasti, kaip geriausiai įtraukti žmones į svarbius sprendimus. Kad būtų galima įvertinti, kaip stipriai žmonės įsitraukia, sukurtas specialus vertinimo įrankis – tarsi „matuoklis“, kuris padeda palyginti skirtingas vietas ir suprasti, kur žmonės jaučiasi išgirsti, o kur dar trūksta bendravimo

Kodėl tai svarbu Lietuvai?

Lietuvoje DUST projektas įgyvendinamas regioniniu lygmeniu, bendradarbiaujant su savivaldybėmis ir tyrimų institucijomis. Pagrindinis iššūkis – kaip užtikrinti, kad tvarumo iniciatyvos pasiektų ne tik didžiuosius miestus, bet ir mažesnes, socialiai jautresnes bendruomenes. Projektas siekia atverti naujus kelius dialogui tarp žmonių ir valdžios, tarp mokslo ir politikos, tarp strategijų ir realių poreikių.

ne, bet ir socialiai teisingesnę ateitį. Demokratija šiandien reiškia daugiau nei rinkimus – ji reiškia galimybę dalyvauti sprendimuose, kurie keičia tavo aplinką. Tai simboliškai pabrėžia projekto pavadinimas – DUST. Dulkės simbolika čia ne atsitiktinė – ji primena tai, kas dažnai lieka nepastebėta, bet neišvengiamai formuoja visą vaizdą. Tik išklaUSDami tuos, kurie buvo nutylėti, galime pastatyti tikrai tvarią ateitį. Dulkės kaupiasi ten, kur niekas

lieka labai svarbų vaidmenį. Jos padeda pasiekti žmones, kurie negali arba nedrįsta ateiti į diskusijas gyvai. Taip pat leidžia surinkti daugiau nuomonių per trumpesnę laiką ir pamatyti, ką galvoja visa bendruomenė – o ne tik aktyviausi jos nariai.

Viena tokių priemonių – „Pol.is“. Tai išmanus skaitmeninis įrankis, kuriame žmonės gali anonimiškai pasidalinti savo nuomone, atsakyti į klausimus ir reitinguoti kitų pasiūlymus. Svarbiausia tai, kad jis leidžia pamatyti ne tik atskirus atsakymus, bet ir bendras tendencijas: kokiais klausimais žmonės sutaria, o kur jų nuomonės išsiskiria. Net jei gyventojai priklauso skirtingoms amžiaus grupėms, socialinėms padėtimis ar politinėms pažiūroms, „Pol.is“ padeda rasti bendrą kalbą – nes rodo ne tai, kas mus skiria, o tai, kur sutampame.

Dar vienas įrankis – „Futures Literacy Labs“, sukurtas kartu su UNESCO. Tai tarsi kūrybinės dirbtuvės, kurių metu žmonės mokomi mąstyti apie ateitį ne kaip apie vieną tiesią liniją, bet kaip apie daug galimų kelių. Tokiuose susitikimuose gyventojai, padedami moderatorių, išsivaizduoja skirtingus ateities scenarijus: pavyzdžiui, kaip atrodytų jų miestas po 10 metų, jei dabar bus priimtas vienoks ar kitoks sprendimas dėl viešojo transporto ar atsinaujinančios energijos. Toks metodas skatina vaizduotę ir padeda žmonėms pamatyti, kad jie gali daryti įtaką – o ne tik būti stebėtojais.

Šios priemonės nėra sudėtingos – jas galima naudoti net neturint aukšto išsilavinimo ar IT įgūdžių. Svarbiausia – kad jos sukurtos žmonėms, o ne ekspertams. DUST komanda pasirūpina, kad viskas būtų paaiškinta paprastai, o gyventojų nuomonės būtų surinktos pagarbiu ir įtraukiančiu būdu.

Technologijos šiame projekte veikia ne kaip klūtis, bet kaip tiltas. Tiltas paskirtis – sujungti. Ir būtent tai jos padeda padaryti: sujungti žmones, kurie anksčiau nebendraudavo, ir sujungti idėjas, kurios virsta sprendimais.

Pagrindiniai projekto duomenys

- Trukmė: 2023-02-01 – 2026-01-31
 - Finansavimas: apie 3,5 mln. EUR iš „Horizon Europe“ programos
 - Koordinuoja: TU Delft (Technische Universiteit Delft)
 - Partnerių tinklas: 13 organizacijų, įskaitant Nordregio (Švedija), University of Strathclyde (JK), Universitet Zürich (Šveicarija), viešąsias organizacijas Pietų Danijai, Lietuvai, kitoms ES šalims
- „Europos Pulsas“ informacija**

OOZE komanda 2021, LEAP lentelė, kurioje parodyta sąveika ir įrankių rinkinys, naudojamas projekto procese ir strategijoje. Vietos energijos veiksmų planas Bospolder Tussendijken rajone. ©OOZE

tinka jaunimui, bet kartu padeda visiems geriau suprasti, apie ką kalbama, kai šnekame apie tvarią ateitį.

Kuo šis projektas išskirtinis?

Šis projektas ne tik kalba apie pokyčius – jis nori juos kurti kartu su žmonėmis. Ypač daug dėmesio skiriama tiems, kurie dažnai lieka „nepastebėti“: darbininkams, kaimų gyventojams, senjorams, jaunimui. Tai žmonės, kuriems pokyčiai dažnai daro didžiausią įtaką, bet jų nuomonės niekas neklausia. DUST stengiasi sujungti tikrą gyvenimą su politika. Kad sprendimai būtų ne tik protingi, bet ir teisingi. Kad miestai būtų ne tik žali, bet ir patogūs visiems – ir vaikams, ir vyresnio amžiaus žmonėms. Kad energijos pertvarka vyktų ne tik popieriuje, bet ir realiai pagerintų žmonių kasdienybę.

Projektas taip pat siekia, kad ši patirtis būtų naudinga visoms šalims – todėl paruošiami pasiūlymai ne tik savivaldybėms, bet ir šalies bei Europos Sąjungos politikams. Idėja paprasta: jeigu norime, kad tvarumas veiktų, turime į jį įtraukti visus.

Kaip pažymi TU Delft komanda, „jei piliečiai nebus įtraukti nuo pat pradžių, tvarumo pertvarkos kels prieštaravimų, o ne bendrą palaikymą.“ Todėl viena svarbiausių žinučių, sklindančių iš DUST – pokalbis nėra trukdys, jis yra būdas kurti ateitį.

Ir Danija – kaip pavyzdys

Danija šiame projekte dalyvauja kaip viena iš šalių, jau turinčių galias dalyvaujamąsias demokratijos tradicijas. Čia gyventojų įsitraukimas į miesto planavimą, transporto pertvarkas ar energetikos sprendimus jau yra kasdienybė. DUST leidžia šia patirtimi pasidalyti su kitomis šalimis, tarp jų ir Lietuva, kuri dar tik žengia į pilietinio dalyvavimo modelių plėtrą.

Be to, Danija padeda formuoti bendrą metodiką, kurios vėliau galėtų tapti pavyzdžiu visai ES: kaip sprendimai gali būti priimami ne tik greitai, bet ir teisingai.

Europa, kuri klauso

DUST nėra tik dar vienas projektas – tai ženklas, kad Europos Sąjunga klausia, kad ji siekia kurti ne tik ekologiškai švares-

ilgai nežiūri. Lygiai taip pat ir žmonės – tie, kurių niekas ilgai neklausė, kurių balsas būdavo nustumiamas į paraštes. DUST kviečia žiūrėti į juos ne kaip į pasyvius stebėtojus, o kaip į sprendimų bendraautorius. Nes būtent vietinės bendruomenės geriausiai žino savo kasdienybės problemas ir turi realių idėjų, kaip jas spręsti. Tai projektas, kuris primena, kad pažanga – tai ne tik technologijos, bet ir santykiai tarp žmonių. Kad tvarumas – tai ne tik vėjo jėgainės, bet ir pagarba tiems, kurie gyvena šalia jų. Kad sprendimai, kurie išlausė žmones, ilgiau išlieka, nes juose yra daugiau tiesos ir pasitikėjimo.

DUST rodo, kad Europa gali būti ne tik bendra rinka, bet ir bendra erdvė, kurioje kiekvienas žmogus turi balsą. O tai – pati stipriausia demokratijos forma.

Technologijos, kurios padeda žmonėms būti išgirstiems

Nors DUST projektas daug dėmesio skiria gyviems susitikimams, pokalbiams ir bendruomenių įtraukimui vietoje, technologijos čia taip pat at-

Patvirtintas Vilniaus istorinio centro valdymo planas: dėmesys – autentiškumo išsaugojimui ir darniam vystymuisi

Kultūros ministras Šarūnas Birutis įsakymu patvirtino nuosekliai rengtą ir derintą Vilniaus istorinio centro – UNESCO pasaulio paveldo vietovės – valdymo planą. Šį strateginį dokumentą parengė Vilniaus miesto savivaldybė ir Kultūros ministerija, bendradarbiaudamos su Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, kitomis institucijomis ir paveldo bendruomene.

Šio strateginio dokumento parengimas yra kelerius metus trukusio kompleksinio proceso, bendradarbiavimo tarp Kultūros ministerijos, Vilniaus miesto savivaldybės ir Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros, į kurį buvo įtrauktos paveldo

institucijos, ekspertai ir visuomenė, rezultatas. Planu siekiama užtikrinti ilgalaikę Vilniaus senamiesčio išskirtinės visuotinės vertės apsaugą ir suderinti ją su miesto darnaus vystymosi poreikiais.

Plano rengimas buvo įtraukus procesas, kurio metu atliktos detalios analizės, surengta daugiau nei 20 susitikimų su suinteresuotomis grupėmis. Siekiant išgirsti gyventojų nuomonę, buvo vykdomos visuomenės apklausos, o plano projektas pristatytas visuose svarstymuose.

„Šiandien verčiame svarbų puslapį Vilniaus istorinio centro apsaugos istorijoje. Ilgas ir kruopštus ekspertų, institucijų ir visuomenės darbas davė rezultatą – turime strateginį dokumentą, kuris padės sistemškai ir atsakingai rūpintis Vilniaus senamiesčiu, mūsų visų pasididžiavimu, – sako kultūros ministras Šarūnas Birutis.

– Šis planas nėra tik formalus reikalavimų rinkinys. Tai konkretus veiksmų planas, kaip išsaugoti Vilniaus autentiškumą ateities kartoms, kartu kuriant gyvą, patogų ir tvarų miestą šiandienos ir ateities gyventojams bei svečiams. Dėkoju visiems, kurie savo įžvalgomis ir pastabomis prisidėjo prie šio svarbaus darbo.“

Valdymo planas apibrėžia Vilniaus istorinio centro išskirtinę visuotinę vertę, nustato pagrindinius rizikos veiksnius ir numato konkrečius veiksmus jiems valdyti. Dokumente išskirtos pagrindinės tikslų grupės: paveldo vertybių išsaugojimas ir puoselėjimas, pažinimas ir sklaida, pritaikymas ir naudojimas, stebėseną ir valdymas bei veiksmai šiems tikslams pasiekti. Plane numatyti veiksmai apima pastatų tvarkybos gairių rengimą, viešųjų erdvių pritaikymo strategijas, turizmo srautų valdymo

rekomendacijas, edukacines programas ir visuomenės įsitraukimo skatinimą.

Patvirtinus planą, bus pereinama prie jo įgyvendinimo. Plane numatyti veiksmai bus integruojami į savivaldybės ir Kultūros ministerijos strateginius planavimo dokumentus, o už plano įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną bus atsakinga Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra pasitelkiant Prižiūros grupę bei Patariamąją tarybą. Reguliariai teikiamos ataskaitos leis vertinti pasiektą pažangą ir, esant poreikiui, koreguoti veiksmus. Šis planas taip pat tampa pagrindu teikiant ataskaitas UNESCO Pasaulio paveldo centrui.

Daugiau skaitykite: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/patvirtintas-vilniaus-istorinio-centro-valdymo-planas-demesys-autentiskumo-issaugojimui-ir-darniam-vystymuisi/>

Kultūra kaip visuomenių atsparumo skydas: Baltijos šalys Rygoje aptarė bendradarbiavimo iniciatyvas

Kasmetiniame Baltijos kultūros komiteto posėdyje, šiemet surengtame Rygoje, aptartos bendros Lietuvos, Estijos ir Latvijos iniciatyvos kultūros srityje, taip pat pasikeista informacija dėl šalių veiksmų kultūros politikos srityje.

Susitikime kalbėta apie būtinybę stiprinti visuomenių atsparumą per kultūrą. „Šiandienos geopolitiniame kontekste visuomenių atsparumo per kultūrą stiprinimas yra neatsiejama nacionalinio, regioninio ir tarptautinio saugumo dalis. Baltijos šalių bendradarbiavimas šioje srityje svarbesnis nei bet kada anksčiau, jį privalome ir toliau auginti“, – sakė Lietuvos delegacijai vadovavusi kultūros viceministrė Edita Klaunauskaitė.

Susitikime taip pat aptartas pasirėngimas kultūros paveldo apsaugai ginkluotų konfliktų ir kitų krizių metu. Šalys pabrėžė, kad tai yra nacionalinio saugumo dalis, tačiau matomas po-

reikis stiprinti tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą. Reaguodami į tai, Lietuvos atstovai pasiūlė steigti specializuotą Baltijos šalių paveldo apsaugos ekspertų tinklą, kuris koordinuotų pasirėngimą ir keitimąsi informacija. Taip pat išreikšta tvirta parama Estijos iniciatyvai ieškoti bendro europinio sprendimo dėl ilgalaikio skaitmeninio kultūros paveldo saugojimo ir pabrėžta būtinybė teikti visokeriopą pagalbą Ukrainai saugant jos paveldą.

Komiteto posėdyje taip pat aptarta Baltijos kultūros fondo veikla – jo administravimą nuo šių metų trejų metų ciklui perėmė Lietuvos kultūros taryba.

Atsižvelgiant į siūlymą ateityje dvigubinti fondo biudžetą, sutarta, kad sprendimus bus galima priimti po 2026 m. planuojamo fondo poveikio vertinimo. Taip pat diskutuota dėl idėjos steigti atskirą Baltijos kino ir televizijos fondą, skirtą bendrai produkcijai remti.

Trišalis bendradarbiavimas Baltijos kultūros komiteto formatu susijęs su Baltijos Ministrų Taryba, įkurta 1994 metais. Kitąmet susitikimą planuojama surengti Estijoje.

Daugiau skaitykite: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/baltijos-salys-derina-kulturos-politika-demesys-visuomeniu-stiprinimui-per-kultura/>

Aptartas kultūros vaidmens stiprinimas tiek nacionalinėje, tiek europinėje darbotvarkėje

Platesnis kultūros vaidmens supratimas ne tik Lietuvos, bet ir europinėje darbotvarkėje, bendri veiksmai stiprinant visuomenės pilietiškumą bei informacinį atsparumą ir glaudesnis bendradarbiavimas tarp nacionalinių bei europinių ins-

titucijų – šie strateginiai klausimai aptarti kultūros ministro Šarūno Biručio susitikime su Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje vadovu Mariumi Vaščega.

„Lietuvoje pamažu pavyksta įtvirtinti supratimą, kad kultūra yra kur kas daugiau nei menas – tai ir mūsų istorinė atmintis, paveldas, pamatiniai pilietiškumo ir visuomenės atsparumo elementai. Kova su dezinformacija, skėminga tautinių bendrijų ir naujai atvykstančiųjų integracija taip pat yra neatsiejami nuo kultūrinio proceso, – sakė kultūros ministras Šarūnas Birutis. – Siekiame, kad toks platus požiūris į kultūrą, apimantis ir atsaką į šiandienos

saugumo iššūkius, stiprėtų ne tik Lietuvoje, bet ir visoje europinėje darbotvarkėje. Tačiau tam, kad galėtume įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, būtina sutelkti tam reikalingus tiek žmogiškuosius, tiek finansinius resursus, kurių šiuo metu, deja, labai trūksta.“

Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje vadovas M. Vaščega pritarė, kad kultūra yra visos Europos pagrindas. Jis pažymėjo, kad šiuo metu europinės institucijos rengia demokratijos stiprinimo paketą, kuriame atsispindės ir informacinės politikos, pilietinių visuomenių stiprinimo klausimai – sritys, kuriose kultūros vaidmuo yra neabejotinas.

Susitikime sutarta, kad pilietiškumo, informacinio saugumo ir atsparumo stiprinimo per kultūrą temos turėtų tapti vienomis iš prioritetinių Lietuvai pirminkaujant Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. ir pasirėngimo pirminkavimui laikotarpiu.

Taip pat sutarta tęsti nuolatinį dialogą ir konsultacijas tarp Kultūros ministerijos ir Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje, ieškant bendrų sąlyčio taškų ir sinergijos tarp nacionalinių bei europinių iniciatyvų.

Daugiau skaitykite: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/aptartas-kulturos-vaidmens-stiprinimas-tiek-nacionalineje-tiek-europineje-darbotvarkeje/>

Ministras Š. Birutis: 1,5 proc. BVP saugumui skirtų lėšų turi būti nukreipta ir visuomenės atsparumui stiprinti

Kultūra ir visuomenės atsparumas yra neatsiejama gynybos dalis, todėl į tai turi būti atkreipiamas ypatingas dėmesys, įsipareigojant skirti didesnes proporcingai paskirstytas išlaidas gynybai. Tai pabrėžia kultūros ministras Šarūnas Birutis, atliepdamas Hagoje vykstančio NATO lyderių susitikime deklaruojamus siekius skirti 3,5 proc. savo bendrojo vidaus produkto (BVP) pagrindinėms gynybos išlaidoms ir dar 1,5 proc. BVP kitoms su saugumu susijusioms išlaidoms.

„Informacinis atsparumas yra neatsiejama nacionalinio saugumo dalis. Šiandienos geopolitinė situacija rodo, kad valstybės gynyba neapsiriboja vien tik karine galia – į ką atkreipiamas dėmesys ir NATO lyderių susitikime. Mums reikia stiprios, kritiškai mąstančios ir propagandai atsparios visuomenės. Būtent kultūra, švietimas ir viešoji erdvė yra

pagrindinės priemonės šiam atsparumui ugdyti, tad laikausi pozicijos, kad sutarus, jog 1,5 proc. BVP skiriama kitoms su saugumu susijusioms išlaidoms, jos turėtų būti kreipiamos būtent į kultūros ir informacinio atsparumo sritį“, – teigia Š. Birutis.

Pasak jo, susitarimas, kaip proporcingai turėtų būti paskirstytos 5 proc. BVP skiriamos gynybos lėšos – sveikintinas ir rodo brandų požiūrį į nacionalinį saugumą,

įskaitant visumą, ne tik karinius dalykus. „Tai rodo, kad NATO šalys supranta, jog sėkminga gynyba priklauso ne tik nuo karių ir ginklų, bet ir nuo visuomenės pasirėngimo. Platesnis požiūris į saugumą stiprina gynybos pamatus iš vidaus“, – pabrėžia ministras.

Šių metų sausį kultūros ministras Š. Birutis buvo pirmasis, kuris išsakė mintį dėl 1,5 proc. BVP kitoms su saugumu susijusioms išlaidoms ir dėl to sulaukė ne-

pagrįstos kritikos. „Buvau ir esu įsitikinęs, kad tai bus svarbi tema tarptautiniu lygmeniu, nes lėšos, nukreiptos į kultūrą ir informacinį atsparumą, yra investicija į ilgalaikę valstybės saugumą ir stabilumą – o mes visi kartu to ir siekiame“, – sako ministras.

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/ministras-s-birutis-15-proc-bvp-saugumui-skirti-lesu-turi-buti-nukreipta-ir-visuomenes-atsparumui-stiprinti/>

Kai pirmi kartai tampa prisiminimais visam gyvenimui

Birželio mėnesį septyni jaunuoliai iš Širvintų r. sav. – Mykolas, Damjanas, Urtė, Kortyna, Evilija, Nidas ir jų vadovė Jelena – leidosi į ypatingą kelionę. Tai buvo daugiau nei savaitė Turkijoje – tai buvo savaitė, kai pirmą kartą išdrįsti lipti į lėktuvą, nežinodamas, ar suprasi angliškai, vis tiek sveikiniesi su žmogumi iš kitos šalies. Kai išeini iš savo pasaulio ribų ir atsiduri visiškai naujame: šiltesniame, garsesniame, kitokio ritmo.

Jaunimo mainų projektas „Green Fashion“ vyko Turkijos mieste Kayseri ir buvo finansuojamas Europos Sąjungos programos, o visą kelionę nuo idėjos iki realybės lydėjo Musninkų kaimo bendruomenė jos vadovė Živilė Jankauskaitė-Turkmen ir jaunimo darbuotoja Jelena Masiukė. Jaunimui tai buvo pirmasis to-

kio tipo tarptautinis projektas, pirmieji skrydžiai, pirmas atstovavimas Lietuvai tokioje daugiafunkcijoje aplinkoje. Kelionė nebuvo paprasta – kad tilptų į biudžetą, reikėjo skristi su persėdimais, laukti valandų valandas oro uostuose. Bet būtent tai ir tapo pradžia, kai grupė iš svetimų žmonių virto viena koman-

da – juoko, bendrų sumuštinių ir nepatogaus miego oro uosto kėdėse suvienyta šeima.

Vos atvykus, laukė veiklos – ne tik kūrybinės, bet ir emocinės. Reikėjo susipažinti su žmonėmis iš kitų šalių, pradėti kalbėti anglų kalba, dalyvauti dirbtuvėse, prisitaikyti prie naujų taisyklių. Vieniems buvo sunku laikytis tylos valandų, kitiems – prisprasti prie karšto ir sauso klimato, tretiems – tiesiog rasti drąsos ištarti pirmą sakinių anglų kalba. Bet kiekvienas įveikė savo „mažą kalną“. Damjanas sako, kad „kalbėti angliškai buvo sunkiau“, bet jam patiko bendrauti su užsieniečiais. Evilijai įstrigo pažintys su skirtingais žmonėmis, o Kortynai – sunkiausia buvo laikytis taisyklių. Mykolas juokauja, kad „buvo daug veiklos ir pavargdavom, bet tikrai nenuobodžiavom.“

Dienos buvo pilnos prasmingų veiklų – nuo tvarumo dirbtuvių, kuriose senus drabužius pavertėme į rankines ir kilimėlius, iki rankomis gaminamų turkiškų lėlių. Šiltas bendravimas su vietiniais edukatoriais, nauji įgūdžiai ir laisvė kurti – visa tai tapo nepamirštama patirtimi. Bet galbūt vienas įspūdingiausių

momentų buvo naktinė išvyka į Kapadokiją – kai antrą valandą nakties, mieguisti, bet kupini laukimo, kėlėmės stebėti balionų skrydžio ir saulėtekio. Tos tylios akimirkos kalnuose, kai virš horizonto kilo šviesa, kai aplink – šimtai spalvotų balionų, o šalia – tavo komanda... Tai bu-

gūdžių ar naujų draugų. Jie įgijo pasitikėjimo savimi, pajuto, ką reiškia būti atsakingam, punktualiam, mokėti prisitaikyti. Vadovė Jelena šypsosi: „Jie keitėsi man prieš akis. Iš nedrąsių tapo drąsiais, iš uždarytų – atvirais. Tai buvo gražu matyti.“ Šis projektas – tai ne kelionė. Tai augimas.

vo kažkas daugiau nei turistinis objektas. Tai buvo jausmas, kad gyvenime viskas įmanoma.

Grįžę namo, jaunuoliai buvo tie patys išore, bet viduje – pasikeitę. Jie įgijo ne tik kalbos

Ir kiekvienas, kuris buvo jo dalis, dabar žino: kai žengi žingsnį į nežinomą, gali atrasti visai naują save.

„Širvintų Krašto“ informacija ir nuotraukos

Išsiuvinėti taikos gijomis: jaunimo istorijos iš Berlyno

Susitikome kaip nepažįstami, išsiskyrėme kaip draugai: laiškas iš „Youth4Peace“ susitikimo Berlyne

Kas yra taika?

Ar tai karo nebuvimas? Laimės ir ramybės jausmas? O gal viltis? 80 jaunų žmonių iš 26 skirtingų šalių susirinko Berlyne, kad pasidalintų asmeninėmis patirtimis apie karą ir taiką. Ir aš, ukrainietė, studijuojanti Lenkijoje, buvau viena iš jų.

Nenoriu perpasakoti visos savaitės trukmės maratono – tai palikime oficialioms ataskaitoms. Vietoj to noriu pasidalinti tuo, kas mane iš tikrųjų palietė: prasmingais pokalbiais, vėlyvais pasivaikščiojimais ir juoku, kuris netikėtai mus visus suvienijo.

Kai pirmą kartą atvykau į „Youth4Peace“ renginį, viskas atrodė kaip painiava. Jaučiausi lyg būčiau įsivėlusį į didelį siūlų kamuolį, pasimetusi tarp klausimų: „Koks tavo vardas?“ arba „Iš kur tu?“. Kiekvienas bandė ištraukti vieną siūlą, kad viską suprastume ir geriau pažintume vieni kitus – vardų, veidų, klausimų, kalbų, prisiminimų gijos... Bet dažnai kuo labiau traukėme, tuo labiau viskas susipainiojo.

Pritrauki vieną siūlą – pokalbis prie kavos, prieštaringa nuomonė apie dirbtinį intelektą ar politinės grėsmės mūsų šalyje – ir dar penki susiveržia aplink. Nieko nebuvo paprasta ar tiesiškai aišku. Mes buvome mazge –

ir patys dar labiau jį painiojome.

Diena po dienos, naktinis pokalbis po naktinio pokalbio – nustojomės bandyti viską išnarplioti. Tas painiavos kamuolys tapo pažįstamas. Mes atradome vieni kitus tarp kilpų ir susikirtimų – ne nepaisant jų, bet būtent dėl jų. Dalinomės emocijomis, istorijomis ir veiklomis. Maži pokalbiai kažkaip virto giliais klausimais: „Kaip jautiesi?“ – tai tapo rūpesčio išraiška.

Nors visas renginys turėjo būti apie jaunimo dalyvavimą ir taikos ar karo patirtis, iš tiesų jis tapo platforma dalintis požiūriais ir idėjomis. Kai kuriems iš mūsų, patyrusiems karą, tai buvo puiki galimybė būti išgirstiems.

Kiekviena diena buvo intensyvi. Turėjome galimybę apsilankyti minėjime, skirtame 80 metų nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos Bundestage. Per savaitę mus aplankė daug politikų, kurie įkvėpė kurti prasmingas baigiamąsias žinutes.

Taip pat buvome pagerbti tapti pirmaisiais lankytojais naujai išrinkto Vokietijos kanclerio biure. Turėjome unikalų galimybę akis į akį užduoti klausimus, kurie mus neramino, ir gauti tiesioginius atsakymus. Friedrichas Merzas papasakojo apie savo planus įtraukti jaunimą į globalią politiką ir

paskatinti politines diskusijas. Iš skirtingų šalių kilę dalyviai klausė apie problemas, aktualias jų gimtinėms. Kancleris, pavyzdžiui, pažadėjo „remti Ukrainą iki pergalės“ ir pripažino, kad kraštutinių dešiniųjų klimatas yra rimta grėsmė Europos demokratijai. Taip pat jis pažadėjo daryti viską, kas įmanoma, siekiant išspręsti humanitarinę krizę Gazoje.

Apsilankymo Sachsenhausen memorialio metu ypač sunku buvo klausytis šiuolaikinio liudytojo – Varšuvos sukilimo dalyvio ir Aušvico išgyvenusio Bogdano Bartnikowskio. Jo balse skambėjęs skausmas ir pasakojimai apie praeitį galėjo palaužti bet ką – bet ne jį. Buvau sužavėta jo tikėjimu žmonija ir gerumu, nepaisant visko. Jis sakė: „Aš tikiu gerumu, nes išgyvenau – mes išgyvenome.“

Renginio pabaigoje kūrėme pasirodymus ir vaizdo įrašus, režėme kalbas apie demokratijos ir dialogų svarbą. Kartais mane sužavėdavo asmeninės dalyvių ar svečių istorijos. Kartais jausdavau pagerbtą galėdama kalbėti politikams ir sprendimų priėmėjams – ir iš tikrųjų būti išgirsta.

Ir kai atėjo metas išvykti, supratau, kad mes ne tik atspindėjome ar bandėme pasiekti aukš-

© Jennifer Sanchez, Youth4Peace

čiausius sprendimų priėmėjus. Mus vienijo idėjos ir noras būti tuo pokyčiu, kurio šiandieniniam pasauliui taip reikia.

Asmeniškai man tos gijos, kuriose buvome susipainioję, tapo mano komforto zona. Jaučiausi, kad nenoriu jų išnarplioti. Norėjau likti apsišvinojusi tomis gijomis – tokiomis unikaliomis, netvarkingomis ir netikėtomis – kaip ir kiekvienas šio renginio dalyvis.

Taikos renginys parodė, kiek privilegijuoti esame gyvendami taikioje šalyje, kur galime ramiai sėdėti ir kalbėtis. Kaip sunku būti vieningiems, kai mūsų požiūriai vis dar skirtingi. Tačiau brangiausias dalykas,

kurį išsivežiau su savimi – tai žmonės, kuriuos sutikusi buvau laiminga.

Jaunieji žurnalistai Europoje – Susipažinkite su autore Anna Kalenichenko

„Esu ukrainietė, gyvenanti užsienyje. Politika ir diplomacija man padeda priimti sprendimus, kurie iš tikrųjų svarbūs dabar. Per atvirus pokalbius ir prasmingus veiksmus noriu būti tikra, kad kuriame tokią istoriją, kuria galėtume didžiuotis – o ne tokią, dėl kurios tektų gailėtis.“

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/news/we-met-strangers-and-left-friends-letter-youth4peace-summit-berlin_en

Europa klausosi: startuoja Pirmininkės Jaunimo patariamoji taryba

Džiaugiamės galėdami pranešti, kad Europos Komisijos Pirmininkės Jaunimo patariamoji taryba oficialiai pradėjo savo veiklą!

Po 2025 m. birželio 25 d. priimto Komisijos sprendimo, ši nauja iniciatyva įtvirtina jaunimo vaidmenį pačioje ES politikos formavimo širdyje.

EK Pirmininkės U. von der Leyen 2024–2029 m. politinėse gairėse numatyta Jaunimo patariamoji taryba suvienys 28 jaunus atstovus – po vieną iš kiekvienos ES valstybės narės nacionalinės jau-

nimo tarybos bei vieną atstovą iš Europos jaunimo forumo. Jaunimo organizacijos iš šalių kandidatų ir potencialių kandidatų bus kviečiamos prisijungti kaip stebėtojos, taip atspindinti platesnę ES viziją apie vienybę ir įtrauktį.

Taryba suteiks jaunimui galimybę tiesiogiai dalytis idėjomis ir išsakyti savo rūpesčius ES lyderiams ir politikos formuotojams, užtikrinant, kad jų požiūriai būtų realiai įtraukti į sprendimus. Be to, tarybos nariai galės grįžti į savo šalis su naujausia informacija ir įžvalgomis.

Parengiamasis susitikimas su Europos komisaru, atsakingu už kartų teisingumą, jaunimą, kultūrą ir sportą, Glennu Micallefu, planuojamas 2025 m. rugsėjo 5 d. Briuselyje – jis taps naujo etapo pradžia struktūruotam ir prasmingam jaunimo dalyvavimui politikoje.

Tai daugiau nei tik politinis žingsnis – tai aiškus signalas Europos jaunimui: Europa klauso.

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/news/europe-listens-presidents-youth-advisory-board-takes_en

Danijos projektas padeda salos bendruomenei tapti žalesnei

Pernille Bülow, stiklo pūtėja ir „Pernille Bülow A/S“ savininkė. https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/danish-project-makes-an-island-community-greener_en

Danijos sala Bornholmas tampa tvaria žaliaja bendruomene. Siekdama iki 2035 m. tapti beemisijine, ES finansuojamo projekto „Bæredygtig Bundlinje Bornholm“ („Tvari pamatinė linija Bornholme“) dėka 50 mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) kuria žaliuosius verslo planus, siekdamas tapti efektyvesnėmis energetikos ir išteklių srityse bei konkurencingesnėmis.

„Geriausia būti šio projekto dalimi – tai, kiek jis atvėrė akis. Įgijome neįtikėtinai daug žinių apie tai, kiek išmetame CO₂ ir kaip galime to išvengti“, – sako Pernille Bülow, stiklo pūtėja ir įmonės „Pernille Bülow A/S“ savininkė.

Projektas skirtas MVĮ, veikiančioms turizmo, amatų ir gamybos srityse. Pusė įmonių gauna individualias konsultacijas, kaip įgyvendinti naują, žalią verslo idėją. Kitos gauna pagalbą tobulinant esamą verslo modelį.

Nevyriausybinių organizacijų ir projekto naudotojų gėvėja „Gate 21“ kartu su aštuoniais Bornholmo partneriais ir konsultantais peržiūri kiekvienos įmonės produktus ir procesus, atlieka energijos vartojimo auditą bei pateikia rekomendacijas, kaip pagerinti įmonės ekonominę efektyvumą. Dalyviai taip pat dalyvauja dirbtuvėse ir tinklaveikos renginiuose. Projektas suteikia galimybę teikti paraišką finansavimui gauti.

Šviesiai žalia sala

Danija siekia iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas 70 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Atskirų savivaldybių indėlis yra svarbus šiam tikslui pasiekti. Bornholmas, kuriame gyvena beveik 40 000 žmonių, save pristato kaip žaliųjų pokyčių pirmtaką. Jo strategija „Bright Green Island“ (Šviesiai žalia sala) nustato ambicingus anglies dioksido mažinimo ir švarios energijos tikslus.

Iki 2025 m. sala planuoja visą savo energiją gaminti tik iš nulinio anglies pėdsako šaltinių. Iki 2032 m. planuojama, kad visa pramonė veiks naudodama ža-

liąją energiją, o visas atliekas bus galima perdirbti. Tikslas – tapti beemisijine sala iki 2035 m.

Projektas „Tvari pamatinė linija“ jau padėjo ne vienai įmonei. Pvz., stiklo pūtėja Pernille Bülow, kuri gamina stiklo dirbinius ir papuošalus Svanekės miestelyje, dabar perdirba stiklines insulino ampules, kurias tiekia Danijos farmacijos milžinė „Novo Nordisk“. Iš jų ji gamina plyteles, stalviršius ir kitus daiktus. Tai leido sumažinti CO₂ emisijas vienam stiklo kilogramui nuo 45 proc. iki 65 proc..

„Borntek Industri“, gamybos įmonė iš Rionės, modernizuoja savo gamyklą, kad ši taptų žalia ir tvari. 2022 m. bendradarbiaudama su vienu iš pagrindinių klientų, įmonė siekia kasmet sumažinti CO₂ emisijas 45 tonomis, sumažindama plastiko naudojimą 9,3 tonos bei perdirbdama dar 2,8 tonos per metus.

Pagalba MVĮ siekiant sėkmės

Projektas įgyvendina ir kitas iniciatyvas. 2021 m. lapkritį buvo surengti pietūs vietos ūkininkams ir restoranų savininkams, kad jie galėtų kartu planuoti kitų

metų vaisių ir daržovių derlių. Tikslas – padėti restoranams kurti meniu iš vietinės produkcijos, o ūkininkams – informuoti, ką jie galės pasiūlyti.

Iki 10 profesionalių amatininkų galės prisijungti prie projekto 2022 m. ir išmokyti, kaip tapti tvarėsniais renkant ir naudojant medžiagas.

2022 m. sausį Nekses miestelyje planuojama konferencija, kurioje verslininkų grupė diskutuos, kaip MVĮ gali pereiti prie žaliojo verslo modelio.

Bendros investicijos ir ES finansavimas

Bendros projekto „Tvari pamatinė linija Bornholme“ investicijos siekia 2 589 893 EUR, iš kurių 1 294 950 EUR finansuoja Europos regioninės plėtros fondas pagal 2014–2020 m. veiksmų programą „Inovacijos ir tvarus verslo augimas“. Investicija atitinka prioritetą „Energinis ir išteklių efektyvumo didinimas MVĮ“.

Daugiau informacijos: https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/danish-project-makes-an-island-community-greener_en

Danija: šalis, kur mažiau yra daugiau

Kai pasaulis nerimauja dėl klimato kaitos, socialinio susikaldymo ir nežinomybės, viena šalis jau seniai pasirinko kelią, paremtą aiškiais principais: tvarumu, bendruomeniškumu, pagarba ir pasitikėjimu. Tai – Danija, Skandinavijos valstybė, kuri, nors ir nedidelė pagal plotą ar gyventojų skaičių, pasaulyje stovi labai tvirtai. Ir visai ne todėl, kad nori dominuoti – o todėl, kad moka įkvėpti.

Kronborgo pilis Helsingør mieste. By Hagai Agmon-Snir - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=124406093>

Žaliasis kursas, tapęs gyvenimo būdu

Danija nėra tik Europos žaliojo kurso sekėja – ji yra viena iš jo formuotojų. Klimato politika čia nėra vien politikų reikalas – tai bendruomeninis susitarimas. Danų namuose šildymas reguliuojamas atsakingai, miestų planavimas remiasi darnios plėtros principais, o net restoranai orientuojasi į sezoninį ir vietinį maistą.

Dviračiai yra ne mada, o norma. Kopenhagoje net 62 proc. gyventojų į darbą važiuoja dviračiu. Tam pritaikytos ištisos magistralės, o žiemą dviračių takai nuvalomi anksčiau nei automobilių keliai. Miestas nesistengia „privesti“ žmonių būti žaliais – jis tiesiog sukuria sąlygas, kuriose žalumai tampa patogiausiu pasirinkimu.

Švietimas – ugdantis laisvus ir atsakingus žmones

Danų vaikai dažnai į mokyklą keliauja vieni. Ir ne todėl, kad tėvai abejingi – o todėl, kad visuomenė saugi ir žmonės pasitiki viena ki-

tais. Nuo mažų dienų vaikai mokomi ne tik skaityti ir rašyti, bet ir bendradarbiauti, analizuoti, kurti.

Švietimas Danijoje paremtas idėja, kad kiekvienas žmogus turi teisę vystytis savaip. Vertinimas grindžiamas pažanga, o ne spaudimu. Mokytojai skatinami kurti jaukią, „hygge“ dvasia paremtą aplinką – nes laimingi vaikai mokosi geriau.

Aukštasis mokslas nemokamas, o studentai gali naudotis parama, vadinama „SU“. Tai leidžia jiems studijuoti be streso dėl pragyvenimo, o dėmesį skirti žinioms ir saviraiškai.

Hygge – daugiau nei žodis, tai būdas gyventi

Šiandien „hygge“ žodis tapęs madingas visame pasaulyje, bet Danijoje jis išlieka autentiškas, natūralus. Tai nėra tiesiog „jaukumas“ – tai požiūris į gyvenimą, kuriame vertinama akimirka. Vakarienė su šeima, knyga ir žvakė, vakaras be skubos – tai daniško gyvenimo esmė.

Danai negyvena greičio kultū-

roje. Net jų darbo kultūra remiasi pasitikėjimu, o ne kontrole. Darbuotojams suteikiama daug savarankiškumo, o viršvalandžiai laikomi kultūriškai netinkamais. Tai leidžia išlaikyti darbo ir asmeninio gyvenimo balansą, kuris laikomas viena iš priežasčių, kodėl Danija – tokia laiminga šalis.

Hygge gali būti jaukiai girtas lietus už lango, tylus pasivaikščiojimas prie jūros ar tiesiog akimirka tyloje be ekrano. Svarbu ne tai, kiek laiko turi – svarbu, kaip jį išgyveni. Neretai danai sako, kad hygge yra tada, kai „nieko nereikia įrodyti“. Kiekvienuose namuose rasi žvakių, šiltų antklodžių ir nedidelių detalių, kurios kuria saugumo ir ramybės atmosferą. Šis jaukumas nėra dekoracija – tai vidinė būseną, atsirandanti iš paprastumo. Hygge nereikia, kad viskas tobula – tai reiškia, kad ir netobulumas gali būti jauku. Galbūt dėl to net tamsūs Danijos vakarai čia ne slogi būtinybė, o galimybė sulėtėti.

Maistas: vietiskumas, sezonai ir paprastumas

Danų virtuvė nepretenduoja į prašmatnumą – bet ji artima, tikra ir dažnai labai ekologiška. Tradiciniai patiekalai – smørrebrød (sumuštiniai su įvairiais priedais), ruginė duona, marinuota silkė, žiemą – cinamoninės bandelės ar karštas vynas.

Restoranai, net ir aukšto lygio, dažnai dirba pagal „nuo ūkio iki stalo“ principą – sezoniskumas, vietiniai tiekėjai, natūralumas. Tai ne tik mada, o sąmoningas pasirinkimas.

Danijoje populiarūs maisto turgūs, kuriuose miestiečiai perka daržoves iš vietinių ūkininkų, žuvis iš ryte grįžusių žvejų ar sūrius, pagamintus kaimynystėje. Net mokyklų valgyklos stengiasi tiekti vietinį, sveiką maistą. Maisto kultūra čia susijusi su pagalba vietiniam verslui ir mažesniu poveikiu aplinkai. Danai vertina paprastus, bet kokybiškus produktus – šviežią duoną, sviestą, sūrį, obuolius. Net desertuose dažnai juntamas natūralus, neperkrautas skonis.

Gastronominis sąmoningumas čia ugdomas nuo mažens – vaikai patys dalyvauja maisto ruošime, mokosi apie sezonus ir kilmę. Tokia virtuvė skatina pagarbą tiek gamtai, tiek maistui. Danų posakis sako: „Valgyk mažiau, bet geriau“. Ir ši filosofija puikiai apibendrina jų santykį su lėkšte – sąmoningas, bet ne varžantis.

Visuomenė, kurioje pasitikėjimas – norma

Pasitikėjimas čia matomas visur – nuo mažų kaimelių iki didmiesčių. Tėvai ramiai palieka vaikus miegoti vežimėliuose lauke, o prekybos centruose neretai rasi savitarnos skyrių be stebėjimo kamerų. Žmonės tiki vieni kitais, nes pasitikėjimas laikomas ne idealu, o praktišku gyvenimo pagrindu. Net darbo aplinkoje kontrolė minimali – vadovai dažnai elgiasi kaip kolegos, o darbuotojams suteikiama daug laisvės. Tokia sistema veikia todėl, kad čia nuo mažens ugdomas atsakingumas, savarankiškumas ir pagalba bendram gėriui. Viešosios paslaugos remiasi šiuo socialiniu kontraktu – jei visi laikosi taisyklių, visi ir laimi. Nenuostabu, kad pasitenkinimas viešuoju sektoriumi čia itin aukštas. Taip pat sparčiai plečiamos paslaugos užsieniečiams – savivaldybės atsiranda daugiakalbės informacijos centrai, vertėjų paslaugos ir bendruomeniniai renginiai. Integracija laikoma ne našta, o galimybe praturtinti šalies socialinį audinį. Danija parodo, kad įvairovė ir pasitikėjimas – ne priešai, o potencialūs partneriai, kai pagrindas tarp jų yra pagalba ir dialogas.

Danija šiandien: moderni, bet šaknimis gili

Danija yra technologiškai pažangi, pasaulio lyderė energetikos, farmacijos, IT srityse. Tačiau ji kartu išlaiko pagarbą tradicijai, kultūrai ir žmogui. Šalis nuolat balansuoja tarp inovacijų ir žmogiskumo – ir būtent tame balanse slypi jos sėkmės paslaptis.

Skaitmeniniai sprendimai čia

dera su senamiesčių jaukumu ir šimtmečius menančiomis žvejų gyvenvietėmis. Net moderniausi pastatai projektuojami taip, kad įsiliėtų į aplinką, o ne ją užgožtų. Danai tiki, kad technologija turi tarnauti žmogui, o ne atvirkščiai. Dirbtinio intelekto įrankiai taikomi sveikatos priežiūroje, švietime, energetikoje – bet neatsisakant gyvo kontakto, žmogiško santykio. Inovacijos čia gimsta iš realaus poreikio, o ne mados. Net startuoliai skatinami veikti etiška, tvariai ir atsakingai. Tradicijos puoselėjamos ne muziejuose, o kasdienybėje – per šventes, papročius, kalbą, virtuvę. Tai šalis, kuri ne tik žengia koją kojon su pasauliu, bet ir išlieka ištikima sau. Danija moderni ne nepaisant savo šaknų – o būtent jas gerbiant.

Mažai kalbanti, bet daug daranti šalis

Danija nekuria sensacijų. Ji tiesiog dirba. Dirba tyliai, kantriai, atsakingai – su aiškiu tikslu kurti visuomenę, kurioje gera gyventi ne tik pačiam, bet ir kitam. Šalis, kur gamtos ritmas, žmonių santykiai, darbo kultūra, švietimas ir vertybės veikia kaip vieninga sistema – ne utopija, bet įkvėpanti realybė. Tai valstybė, kurioje prioritetai matuojami ne rinkimų kampanijomis, o ilgalaikėmis žmonių gerove. Danai nesivaiko greitų sprendimų – jie renkami išmintingus. Vietoj pažadų jie renkami planavimą, vietoj spaudimo – pasitikėjimą. Net mažiausi sprendimai, pavyzdžiui, kaip planuoti miesto parką ar pastatyti mokyklą, grindžiami dialogu su bendruomene. Čia neklausama „ką gali padaryti kiti“, bet „ką galime padaryti kartu“. Toks požiūris gimdo ne tik efektyvias sistemas, bet ir stiprų socialinį audinį. Galbūt dėl to Danijoje mažiau triukšmo – bet daugiau turinio. Tai šalis, kuri primena, kad stiprybė nebūtinai reiškia garsumą. Kartais tikra lyderystė pasireiškia tyliai – bet paveikiai. Ir būtent dėl to Danija šiandien yra pavyzdys, kurį stebi visas pasaulis.

„Europos Pulso“ informacija

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išeina kas savaitę.

Už visą turinį „Europos pulse“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.